

НАУКОВО – ТЕХНІЧНА СТАТТЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДИСКУРСИВНОГО АНАЛІЗУ

Н. Є. Доронкіна

Національний технічний університет України «КПІ»

У навчанні іноземної мови студентів вищих навчальних закладів велику роль відіграє робота з науковими статтями. Необхідною умовою для читання і написання статей є їх аналіз з лінгвістичної точки зору. Наукова стаття з точних наук, частинний випадок наукової статті, має свої особливості.

Пристаючи до лінгвістичного дослідження таких статей перш за все необхідно зробити їх класифікацію та схематично описати.

Як відомо з філософії можливі три основні моделі наукової діяльності :

- емпіризм – наукова діяльність починається з отримання емпіричних даних про предмет дослідження , потім ці данні обробляються логічно і математично і все це приводить до індуктивних узагальнень;

- теоретизм на відміну від емпіризму вважає початком наукової діяльності ідею, яку підтверджують або не підтверджують емпіричні дані;

- проблематизм – висхідним пунктом є проблема, вирішення якої потребує нової емпіричної або теоретичної інформації.

Так само наукові статті з точних наук можна розділити на три групи:

- розгляд результатів експериментальних досліджень, аналіз отриманої інформації з висновками;

- теоретичний опис явища чи процесу і експериментальне підтвердження чи спростування його правильності;

- розгляд проблеми, причин, що її породили і обговорення шляхів її вирішення.

Інформативна схема англійської наукової статті з лінгвістики [1,24] базується на проблематизмі [4,139]. Інваріантна модель такої статті показана схематично “ у вигляді зчеплення формальних композиційних фрагментів *Вступ – Методи та Результати – Дискусія*”

Моделі наукових статей базованих на емпіризмі і теоретизмі можна схематично описати таким чином.

Емпіризм - *Вступ (опис предмету дослідження) – Опис експериментів – дискусія (висновки у вигляді гіпотез)*, тобто перехід від конкретного до загального.

Теоретизм - *Вступ (опис предмету дослідження) – Опис схеми чи математичної моделі – Порівняння теоретичних і експериментальних даних*, тобто перехід від конкретного до загального.

З позиції соціолінгвістики у наукових статтях ми розглядаємо науковий дискурс, як різновид інституціонального дискурсу. Ціль наукового дискурсу – це процес виводу нового знання про предмет, явище, їх якості і властивості, представлений у вербальній формі і обумовлений комунікативними канонами наукового спілкування – логічністю викладу, доказами істинності і хибності

тих чи інших висловлювань, максимальною абстракцією предмета розмови [3,5-20].

Оскільки залежно від цілі дискурсу або спрямованості комунікативних дій у розмові виділяються такі типи дискурсу як наративний, директивний, пропагандистський, аргументативний, то у технічних наукових статтях ми маємо справу з наративним і аргументативним дискурсом.

Якщо розглядати приклади традиційного розподілу англomовної технічної статті на розділи і підрозділи: Abstract – Introduction - Experiment Design / Methods- Results and Discussion – Acknowledgments, то принаймні Introduction, Results and Discussion містять елементи аргументації. Крім того наукові статті є аргументативними за природою і є елементами комунікативного процесу, тому що автор здійснює комунікацію з читачем а також з науковими опонентами, тобто іншими вченими які працюють з тим самим матеріалом, але це спілкування розтягнуто в часі. Має місце нерегламентований полілог, у якому реалізуються два типи комунікації: інформативний та аргументативний. Головна ціль інформаційної комунікації – це передача інформації. Що стосується аргументативної комунікації в наукових статтях, то головною метою є переконання реципієнта у правильності думки автора, зокрема у правильності отриманих результатів досліджень.

Аргументація у дискурсі реалізується шляхом мовних і немовних засобів. Мовними засобами реалізації аргументації у дискурсі є: перформативні дієслова, модальні дієслова, модальні дієслова зі значенням припущення, модальні дієслова зі значенням впевненості, модальні частки, дієслова з семантикою дозволу, іменники з семантикою узагальнюючого характеру, структури, що позначають послідовність аргументації. [2,280].

Аргументативної комунікація характеризується спрямованістю на «дію і контроль свідомості тих, хто сприймає мовлення з боку мовця з метою внесення можливих змін в модель світу адресата або адресатів і встановлення консенсусу між мовцем і слухачем шляхом переконуючого дискурсу.»[2,56] Виділяють такі особливості аргументативної комунікації, як протиріччя і протиставлення. Протиріччя виражається в когнітивному або аксіологічному конфлікті. Протиставлення є когнітивним моделюванням повідомлення, технікою переконання.

Подальший опис потребує конкретизації.

Література

1. Гніздечко О. М. Авторизація наукового дискурсу: комунікативно-прагматичний аспект : Дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київський національний лінгвістичний ун-т. — К., 2005. — 203с.

2. Григорьева В. С. Дискурс как элемент коммуникативного процесса: прагмалингвистический и когнитивный аспекты: монография / В. С. Григорьева . – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007 – 288 с.

3. Карасик В.И. О типах дискурса // Языковая личность: институциональный и персональный дискурс: Сб. науч. тр. Волгоград: Перемена, 2000. – С.5-20.

4. Swales J. M. Genre Analysis: English in Academic and Research Settings.
Cambridge: Cambridge University Press, 1990. – 260 p.